

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ÒRGAN DEL «COMITÈ D'AMICS DE L'UNITAT MORAL D'EUROPA»,

A BARCELONA I DELS SEUS ADHERITS I COL·LABORADORS

ELS AMICS D'EUROPA seran servits per abonament al periòdic VIDA OLOTINA a qui es dirigeixi a l'Administració, acompanyant l'import de la subscripció que és de 1'25 pessetes el trimestre.

ADRESSA DEL PERIÒDIC
Gerent de VIDA OLOTINA: «Lliga Regionalista», OLOT

ADRESSA DEL COMITÈ
Carrer de Balmes, 65, 1er. BARCELONA

N.º 1

PRIMERA QUINZENA D'OCTUBRE

1917

Generosament hostatjats per «Vida Olotina», la labor cultural i ideològica de la qual és ben meritòria, ELS AMICS D'EUROPA tornen a presentar-se avui a la discussió dels homes, després de dos anys de silenci. Si era en 1915 àrdua i plena d'esculls la labor d'acoblar en una acció continuada les intel·ligències i les voluntats adherides a l'obra de «superació» de la guerra, iniciada a Catalunya pels AMICS D'EUROPA, avui la tasca segueix éssent difícil i plena d'escabrositats. Tan mateix molt s'ha fet en aqueix sentit tant a l'estranger com a Catalunya: les passions nacionals regides per l'odi s'han apaïbat enormement en els països bel·ligerants malgrat d'haver-se estès encara el teatre de la guerra, avui verament mundial. També les passions de «parti-pris» s'han moderat a Catalunya, éssent ja possible la discussió serena, en moltes de les esferes espirituals que a l'iniciar-se el conflicte se havien tancat hermèticament a tota llum de superació.

La guerra continua, terrible, implacable, mes la seva mateixa cruesa en fa preveure la propera fi. El moment suprem de la discussió, de la revisió de responsabilitats i de les possibilitats d'una justícia supnacional s'acosta. I és davant d'aquesta propera discussió que ELS AMICS D'EUROPA tornen més esperançats que mai a la palestra, avui que la novella Rússia, en mig del seu atollament gira els ulls cap a Stockolm per a aplegar la veu de les democràcies mundials, avui que Sa Santetat Benet XV invita de nou als bel·ligerants a la reconciliació, avui que en l'esperit de tots els pobles va cristallitzant la idea de què convé que aqueixa guerra formidable sigui dolorosament inútil, si es vol que, en definitiva, sigui la guerra darrera.

CIVILITZACIÓ I UNITAT MORAL

Civilització: paraula-miratge, paraula tòpic, paraula vaga, les distintes interpretacions de la qual serveixen d'arma —arma enganyadora pels mateixos qui l'esgrimen—als adversos bel'ligerants qui s'esforcen en dur al terreny de les idees la lluita cruenta dels camps de batalla.

No pot haver-hi diverses civilitzacions. A més forta raó, no pot haver-hi dugues civilitzacions contràries, dugues civilitzacions enemigues. En el curs de la història llur, les nacions ascendeixen o descendeixen en l'escala de la civilització; arriben a tipus més o menys elevats, pero en aquest procés ascendent i descendent no més hi ha una sola escala. I sempre que han sorgit conflictes entre nacions que s'han trobat en graus equivalents de civilització, la lluita ha prè el caràcter de guerra civil.

Bon punt esclatà la catàstrofe actual, Eugeni d'Ors la definí donant-li aqueix caràcter. Pocs mesos abans, creient-la impossible per sa mateixa monstruositat, Emili Verhaeren n'endevinà tota la horror, i deia també —en un admirable pre-

faci a una Antologia, en francès, dels poetes alemanys des de Nietzsche ençà —que un conflicte entre França i Alemanya seria una veritable guerra civil. I poc temps després d'obertes les hostilitats, aquest concepte de guerra civil era clarament proclamat per un document oficial, per un Estat constituït: el Missatge que la Cancilleria Brasiliana adreçava al Parlament de la Confederació, al fer la declaració de neutralitat.

Cap dels dos grups de bel'ligerants representa la vera civilització, per que en cap d'ells s'integra la Civilització una, essent-ne solament elements indispensables ambdòs, fets no pas per a destruir-se, sinó per a completar-se: no pas per a combatre's, sinó per a comprendre's. Conseqüència natural de la comprensió és l'amor. I és en aqueixa amor fatal dels temps a venir, que radica la Unitat moral dintre de la qual ha de florir, com a suprema eclosió de la cultura humana, aqueix estat superior de la societat al que vagament ara donem el nom de Civilització.

A. MASERAS

LA CRIDA DE BENET XV EN FAVOR DE LA PAU

ROMA HA PARLAT

El paragraf primer del missatge del Papa als Governos bel'ligerants, admirable per més d'un concepte, conté una referència a l'actitut del Pontificat, que bé podria estendre's a norma ètica de extensió amplíssima. Res més canònic

en el sentit estricte de la paraula; res més regulador i exemplar.

Ens havèm proposat tres coses principalment, refereix el Romà Pontífex. La imparcialitat superior, damunt els interessos en pugna; l'aminorament dels mals de la guerra i l'aplicació del bé

possible a tots sense diferència de nacionalitat ni de religió; la pràctica finalment, de tot allò que sia possible a fi de contribuir a l'acabament d'aquesta gran calamitat «tractant d'atraure els pobles i sos governants a les solucions més moderades, a les deliberacions serenes sobre una pau justa i duradora».

... Jo sostinc que—dins l'esfera pròpia de cadascú, i en la mida de les forces de cadascú—aquest triple objecte hauria d'haver definit la norma de conducta de tot aquell que sense ésser revestit de magistratura política (és a dir sense servir específicament un interès nacional) hagi exercit magistratura espiritual (és a dir el servei específic dels ideals superiors).

Sostinc també que en aquest cas l'abandó de qualsevulla dels tres principis ha significat una deserció i potser una traïció.

Sostinc, en fi,—tot recollint en el Glosari la profunda palpitació del temps continguda en el missatge del Papa—que aquella part d'ell que ha soprat alguns, aquella en que s'aconsellen les línies generals de la pau possible, concreta i autoritza una convicció i un principi ja apareguts dins algunes consciències esperançades en la desaparició del crim de la guerra entre els homes. Aquesta convicció, aquest principi: «L'última gran guerra serà una gran guerra en và».

XENIUS

(De «La Veu de Catalunya»; 24 Agost 1917.)

ALS CAPS DELS POBLES BEL'LIGERANTS

Del principi de nostre Pontificat, en mig de les horrors de la terrible guerra

desencadenada sobre Europa, ens hem proposat tres coses, principalment: Guardar una perfecta imparcialitat amb el pacte (respecte) de tots els bel·ligerants, com convé a qui és el Pare comú que estima a tots els seus fills amb un igual afecte. Esforçar-nos continuament per a fer a tots el major bé possible, i això sense distinció de personalitat ni de religió, com ens ho dicten la llei universal de la caritat i el suprem càrrec espiritual que ens ha estat confiat per Crist; i, finalment com ho requereix també nostra missió pacificadora, no ometre res en allò que estigui a la nostra mà, del que pugui contribuir a l'acabament d'aquesta calamitat, tractant de atraure els pobles i els caps dels mateixos a resolucions més moderades, a deliberacions serenes sobre la pau, una pau justa i duradora.

Tot aquell que hagi seguit el desenrotllament de nostra obra durant aquests tres dolorosos anys que acaben de transcórrer, ha pogut fàcilment reconèixer que si Nos hem romàs sempre fidels a nostra resolució d'absoluta imparcialitat i a nostra acció de beneficències, Nos no hem parat tampoc d'exhortar els pobles i governs bel·ligerants a tornar a abraçar-se com germans, bé que no s'hagi donat a la publicitat tot el que Nos hem fet per a assolir aquesta nobilíssima fi.

Cap a les acaballes del primer any de guerra Nos dirigírem a les nacions en lluita les més vives exhortacions i els indicàrem, demés, el camí a seguir per arribar a una pau estable i honrosa per a tots.

LES HORRORS DE LA GUERRA.
...Desgraciadament, nostre prec ha estat desoït i la guerra ha continuat encarnitzada durant dos anys més amb totes les seves horrors, fent-se i tot

més crudel i estenent-se per terra, per mar i pels aires, abatent-se la desolació i la mort sobre ciutats indefenses, sobre llurs habitants innoçents. Avui ningú pot imaginar com es multiplicarien i agravarien els sofriments de tots si a aquest sangonós trieni vinguessin a agregar-se altres mesos o altres anys de guerra. És que el mon civilitzat no ha d'ésser sinó un camp de mort? Aquesta Europa, tan gloriosa i florida, ha de córrer a l'abim com arrojada per una follia universal, i suïcidar-se per sa propia mà?

En situació tan enguniosa, i en presència de tan gravíssima amenaça, Nos, que no tenim cap mira política particular, ni escoltem les suggestions o els interessos de cap de les parts bel·ligerants sinó impulsos únicament del sentiment del nostre deure suprem de Pare comú dels fidels, cedint a les sol·licitacions dels nostres fills que imploren la nostra intervenció i la nostra paraula pacificadora per la mateixa veu de la humanitat i de la raó, llencem un altre crit de pau i renovem una apremiant crida a aquells que a ses mans tenen els destins de les nacions.

Invitats a no seguir tancats en els termes generals que les circumstàncies ens havien aconsellat fins ara, volem devallar a proposicions més concretes i pràctiques i invitar als Governos dels pobles bel·ligerants a posar-se d'acord sobre els punts següents, que sembla que han d'ésser les bases d'una ben justa i duradora, deixant-los la cura de precisar-les i de completar-les.

LA PAU PEL DRET.—El punt fonamental ha d'ésser que a la força material de les armes se substitueixi la força moral del dret, és a dir, una justa intel·ligència de tots per a la disminució voluntària i recíproca dels ar-

maments, segons la regla i garanties que s'estableixin en la mesura necessària i suficient per al manteniment de l'ordre públic en cada Estat.

Així mateix, en substitució dels Exèrcits, la institució de l'arbitratge amb la seva alta funció pacificadora, segons les formes que es concertin i les sancions que es determinin contra l'Estat que es negui a sotsmetre les qüestions internacionals a l'arbitratge o acceptar-ne les decisions.

Una vegada establerta d'aquesta manera la supremacia del dret, s'ha de treure tot obstacle en els mitjans de comunicació dels pobles, assegurant, per les regles que es fixin igualment, la veritable llibertat i comunitat dels mars, la qual cosa, d'una part, eliminarà múltiples causes de conflicte, i d'una altra obriria a tots noves fonts de prosperitat i de progrés.

Quant els danys a reparar i les despeses de guerra. Nos no veiem altre mitjà de resoldre la qüestió que establir com a principi general una condonació entera i recíproca, justificada demés pels beneficis immensos que es deduïrien del desarmament, tant més quant no es compendria la continuació d'una carniceria semblant, únicament per raons d'ordre econòmic. Si en alguns casos existissin en contra raons particulars, que siguin examinades amb justícia i pesades amb equitat.

(Acabarà)

Convé que fineixi la guerra sense humiliar cap dels bel·ligerants. Altrament el camp humiliat es prepararia per a una altra guerra; que hom pensí que cap víctima de la guerra és compensada per la humiliació imposada al enemic.

GEORGES BRANDES